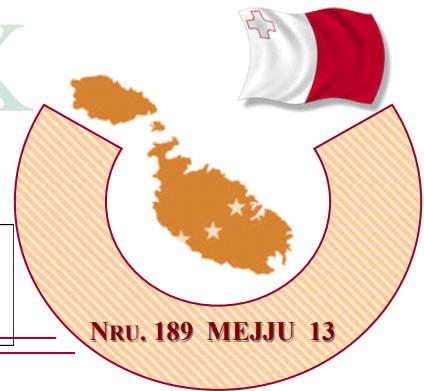

OFM - LINK

OFM - LINK

ORDNI TAL-PATRIJET MINURI - MALTA
PROVINČJA FRANĢISKANA TA' SAN PAWL APPOSTLU
<http://www.ofm.org.mt>

**Elezzjoni - Ministru General
22 ta' Mejju
Kurja Generalizja - Ruma**

Nhar is-6 t' April il-Papa Franġisku hatar lil P. Jose Rodriguez Carballo O.F.M., l-attwali Ministru General , bhala Segretarju tal-Kongregazzjoni tal-Istituti ta' Hajja Konsagrata u s-Socjetajiet ta' Hajja Apostolika u Arċisqof titulari ta' Belcastro. Fit-18 ta' Mejju huwa se jiġi konsagrat isqof fis-Santwarju ta' S. Ģakbu f'Santiago di Compostella, Spanja.

**Nitolbu għaih u
nifirħulu**

1963 - 2013

Tifikira tal-50 sena mill-inkoronzjoni tal-istatwa ta' S. Ġużepp,
li tinsab meqjuma fl-Oratorju ta' S. Ġużepp,
annexe mal-Knisja tagħna ta' S. Marija ta' Ĝesu, ir-Rabat

Il-fidi f' hajjiet Frangisku (8)

e) Il-qawwa tas-salib. Il-faqar u l-fraternita

Ma nistgħux hawn intawlu biex naraw veritajiet ohra x' effetti kellhom fuq hajjiet Frangisku. Issa se nghidu kelmtejn fuq il-qawwa tas-salib. Il-faqar frangiskan mhuijiex biss f' relazzjoni mal-Missier. L-attrazzjoni tas-salib tidher f' hafna partijiet : djar foqra (Test 24 {FSF 189}) ; Ilbies fqajjar u mraqqa (RegNB 2, 14 {FSF 161} ; RegB 2, 16-17 {FSF 147 ; Test 16 {FSF 188}} ; ağir ta' mahfra u ta' paċi (RegB 3, 10-11 {FSF 148}); tmaqdir personali (RegB 2, 17 {FSF 147}); titlob il-karita (RegNB 9, 1-9 {FSF 168}; RegB 6, 2 - 4 {FSF 151}) ; l-inċertezza t' ghada (RegB 6, 2 {FSF 151} ; Test 16-17 {FSF 188}); il-persekuzzjonijiet u l-mard (RegB 10, 9 - 11 {FSF 155} ; Test 25 {FSF 189}) ; id-disponibbilta' ghall-martirju u wkoll ix-xewqa li jmutu martri (RegNB 16, 10-20 {FSF 175}). Dan kollu jirrifletti l-eżistenza tas-salib u jurina b' liema mod tista' timxi wara Ĝesu' kif Frangisku ried jagħmel hu u dawk kollha li kellhom jiġu warajh.

Il-fraternita' wkoll trid tersaq lejn is-salib. Il-mahfra tal-offizi (RegNB 5, 13-14 {FSF 164}) ; l-imhabba lejn il-midinbin (EpMin 1-11 {FSF 53} ; RegB 10,10 {FSF 155} ; Adm 9, 1-4 {FSF 9}) ; tagħti hajtek biex iżomm lill-fraternita (Adm 3, 9 {FSF 3}) u x-xewqa li tagħti hajtek għas-salvazzjoni tal-infidili (RegNB 16, 10 -11 {FSF 175}) huma ftit eżempji tal-preżenza tas-salib fil-fraternita' frangiskana. Mill-ġdid ner-ġgħu naraw il-preżenza tal-fidi fil-ħajja ta' kuljum.

Statwa ta' S. Frangisk tat-terracotta maħduma minn Andrea della Robbia għal habta tal-1490. Hija tinsab fil-post fejn jingħad li Frangisku miet fil-kumpless tal-Portiuncola.

Minn dawn il-ħames punti li għadna kemm ippreżentajna bħala eżempji, il-ħajja ta' Frangisku tidher bħala professjoni tal-fidi jew aħjar espożizzjoni tal-fidi fil-forma eżistenzjali. Din hija forsi, l-aktar nota sinjifikanti: il-koerenza implakabbli u faċli.

Konklużjoni

Meta wieħed jiġi biex jistudja l-fidi ta' Frangisku rrid jfittex li jsib is-sigrieti l-aktar mohbija ta' ruhu. Fil-bidu rajna l-importanza tal-fidi, bħala ċ-ċavetta li fl-istess waqt ittina l-verita u l-originalita' ta' hajtu. Filwaqt li rajna wkoll il-bidu u l-mixja 'l quddiem ta' hajtu, stajna naraw il-qawwa tal-fidi tiegħu li hakmet lill-persuna kollha tiegħu. B'hekk rajna b' mod evidenzjali xi karatteristiċi tiegħu u rajna xi sfumaturi li jistgħu jsebbhu lil hajtu: il-priorita' kristoċentrika, il-qawwa teoċentrika, l-imhabba bhala forma ta' hajja (u mhux biss bhala skop), l-importanza tar-relazzjoni personali, l-ghajnuna lill-ohrajn, it-tjubija u l-emotivita' flimkien ma' dinamizmu qawwi. Fl-ahħar, waqt li rajna l-applikazzjoni prattika tal-hajja ta' xi veritajiet tal-fidi, minn naħa, stajna naraw il-koerenza qawwija ta' Frangisku fejn rajna dak li għaqqaqad lil hajtu u minn naħa l-ohra, rajna l-originalita' tal-ħajja radikali tal-fidi tiegħu, li hu jrnexxilu jagħtiha forma ta' eżistenza, li tista' tgħexha kuljum.

Dak li Frangisku rnexxilu jagħmel f' ħajtu jista' jkun ta' sfida, mhux biss għal dawk li jmexxew warajh, imma għall-bniedmin kollha. L-esperjenza tiegħu tatu ferħ kbir hiereġ mill-qalb. Illum l-umanita kważi se taqa' f' disperazzjoni, minkejja li saru tant tentattivi biex jinsab il-veru ferħ, li wara xulxin qegħdin ifallu.

+++++
+++++

Jinfetaħ il-qabar tal-ewwel ahwa ta' Frangisku

Ta' eta bejn it-30-35 u 50-55, "għexu f'kundizzjonijiet tajbin ta' saħħa, speċjalment fil-faži evolutiva, imma kellhom stress biomekkaniku l-iktar fis-sinsla tad-dahar u fil-partijiet t'isfel tal-gisem". Dan hu parti mir-rapport mediku-xjentifiku, li sar wara l-eżami fuq il-fdal tal-ewwel shab ta' Frangisku - Bernardo, Silvestru, Guglielmo mill-Ingilterra, Eletto t' Assisi u Valentino di Narni ? - li kien midfuna fit-transett tal-lemin tal-Bażilika Inferjuri ta' S. Frangisk f'Assisi.

Din kienet l-ewwel darba li dan il-fdal inqala' minn postu u ġie eżaminat minn kummissjoni li kienet magħmula minn esperti storiċi, artistici u toħha. Fil-ftuħ tal-qabar - li sar nhar l-20 ta' Diċembru 2012, wara li nhargu l-permessi mill-Vatikan - kien hemm preżenti rappreżentanti tal-moviment frangiskan, l-isqof t' Assisi, Mons. Domenico Sorrentino u l-Kustodju tas-Sacro Convento, P. Giuseppe Piemontese O.F.M. Konv.

Il-fdal - li nstab fit-tlett kaxxi tal-injam, li tnejn minhom kienu maqsuma f' żewġ kompartimenti - wara li sar ir-rikonoxximent tal-ghadam, tpogġew fl-ordni, f' hames kaxxi tal-plexiglass. Imbghad reġgħu tpogġew f' posthom, wara li saret kommemorazzjoni solenni mmexxija mill-Ministru General P. Marco Tasca O.F.M.Konv. Sadanitħi il-post fejn kieni miżmuma, bl-affresk li kien hemm fuqu - opra tal-pittur minn Siena Pietro Lorenzetti (c.1280-1348) - ġie mnaddaf u restawrat mill-grupp tal-Professur Sergio Fusetti, li huwa l-mexxej tar-restawraturi tal-Bażilika ta' S. Frangisk.

Lejn l-1930, kieni ġew eżaminati l-iġsma l-oħra ta' Rufino, Leone, Angelo u Masseo, li kienu midfuna fit-transett tax-xellug tal-istess bażilika. Wara dan, huma ġew mqiegħda f' erba' niċċeċ li hemm fil-kripta hdejn il-qabar ta' S. Frangisk.

8 ta' Mejju 1213

Din is-sena qed jiġi mfakkar it-800 sena minn meta S. Frangisk iltaqa' ma' *messere* Orlando da Chiusi di Casentino u tah il-Muntanja La Verna.

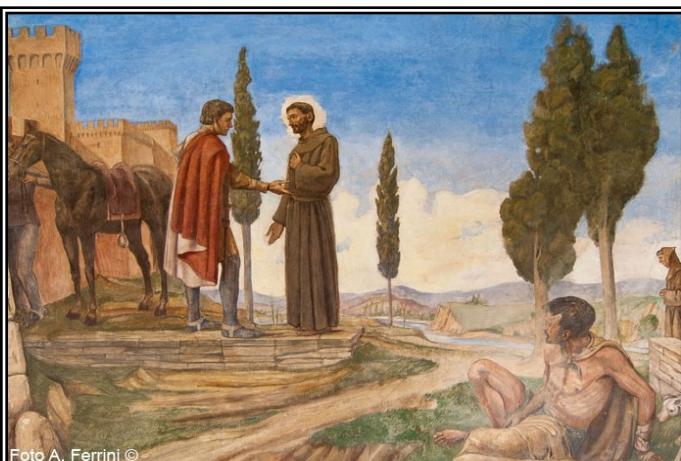
Skont il-*Fioresi ta' S. Frangisk*, Frangisku, imnebbah minn Alla, darba minnhom erhielha lejn ir-Romagna, flimkien ma' sieħbu fra Leone. Hu u sejjer minn taħt il-kastell medjevali ta' San Leo fil-Montefeltro tar-Romagna, sema' li fih kienet qed issir ikla kbira u korteo ghall-ghoti ta' titlu ta' kavallier lil wieħed mill-konti ta' Montefeltro. Sar jaf ukoll li kien hemm miġbura ħafna irġiel nobbli minn diversi inhawi u għalhekk qal lil fra Leone: "Ejjew nitilgħu ghall-festa, għax bil-ghajnuna t'Alla nkunu nistgħu nagħmlu xi ġid spiritwali".

Fost il-ħafna irġiel nobbli li kienu gew minn dawk in-naħat biex jieħdu sehem fil-korteo, kien hemm wieħed li kien kbir u ġhani, mit-Toscana, li kien jismu *messere* Orlando da Chiusi di Casentino. Billi dan kien sema' jingħadu ħafna hwejjeg sbieħ dwar il-qdusija u l-mirakli ta' San Frangisk, kellu devozzjoni kbira lejh u kellu xewqa kbira li jarah u jisimghu jippriedka.

X' hin wasal ħdejn il-kastell, Frangisku dajal u mar fil-pjazza fejn kienu miġbura n-nobbli. Kollu mħeġġeg fl-ispirit, tela' fuq il-ħajt ċkejken u beda jippriedka bl-istil *cortese* tiegħu. Bhala suggett ha dawn il-kelmiet bl-ilsien *volgare*: '*Tanto e' quel bene ch'io aspetto, che ogni pena m'e' diletto.*' Ghajnejn kulħadd baqgħu msammrin fuqu u qagħdu jisimghuh bhallikieku kien anglu ta' Alla li kien qiegħed ikellimhom.

Peress li Orlando ħass li Alla kien messlu qalbu bil-predikazzjoni tal-ghaġeb ta' Frangisku, ried ikellmu u meta qallu hekk, Frangisku qallu biex l-ewwel imur ikompli jifrah ma' ħbiebu, mbgħad setgħu jitkellmu. wara l-ikel, tnejn tkellmu flimkien u fl-ahħar Orlando qallu: "Jien fit-Toscana għandi għolja li tgħinek Jafna għad-dvnejha La Verna, post waħdu ghall-kwiet u dezert u tassep adatt għal min irid jagħmel penitenza, f' xi imkien bogħod min-nies, jew għal min jixtieq jgħix ħajja solitarja. Jekk il-post jogġibok, bil-qalb kollha nagħti lilek u lil shabek, u dan nittama li jiswieli għas-salvazzjoni ta' ruħi".

Kif sema' dan, Frangisku feraħ ħafna, għax kien ilu jixtieq li jkollu xi ħaż-żepp. Lil Orlando qallu: "*Messere, meta tkun mort lura d-dar, nibgħatlek tnejn minn shabi u jekk jogħibok urihom dik l-gholja. Kemm il-darba jidher il-halli u għall-penitenza, jiena naċċetta minn issa stess l-offerta tiegħek.*" Meta qalu dan il-kliem, Frangisku kompla l-vjaġġ tiegħu lejn S. Marija tal-Angli u Orlando mar lura fil-kastell tiegħu li kien jismu Chiusi, li jinsab xi mil bogħod minn La Verna.

Dan hu dak li fadal mill-kastell ta' Messere Orlando Cattani

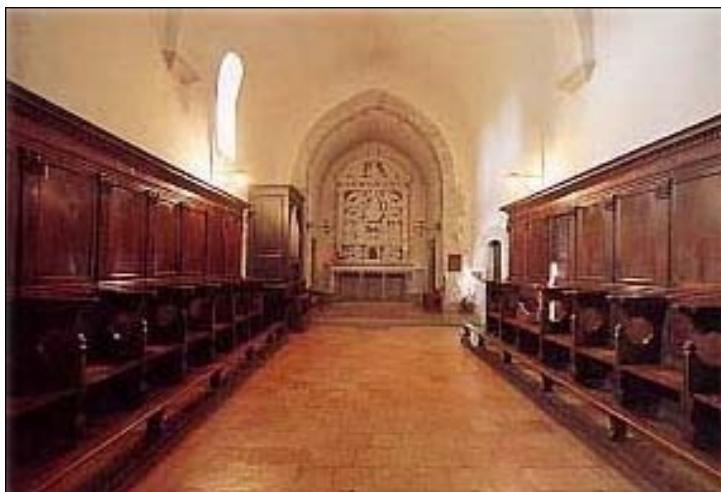
Hekk kif wasal S. Marija tal-Anġli, Frangisku bghat tnejn minn shabu ġħand messere Orlando. Orlando laqagħhom bil-ferħ kbir u bil-karita kollha. Bgħathom La Verna flimkien ma' ħamsien raġel armati biex jidde-fenduhom mill-bhejjjem selvaġġi u l-hallelin. Wara li daruha, għażlu l-post fejn kellhom jghixu u bl-ġħajnejna ta' dawk in-nies li marru magħhom għamlu ġħerejjex żgħar biz-zkuk u l-friegħi tas-siġar. B' hekk huma hadu l-pucess tagħha.

Kif waslu lura S. Marija tal-Anġli, Frangisku feraħ ħafna u filwaqt li radd jajr lil Alla, b' wiċċu ferhan qalihom lil shabu kollha: "Uliedi, qed joqrob ir-Randan tagħna li s-soltu nagħmlu ġħall-festa tal-qaddis Mikael Arkanġlu. Jiena nemmen b' qalbi kollha li dan ir-randana għandna nagħmluh fuq l-ġħolja ta' La Verna. Kienet il-providenza divina li ġejjit il-ħejja dan il-post ġħall-ġieħ u l-glorja t' Alla u tal-ġlorjuża Vergni Marija u tal-anġli qaddisa tiegħu biex, billi nagħmlu penitenza, nimmeritaw mingħand Kristu li nikkonsagħraw dik l-ġħolja mbierka" (ara FSF 1641 u *Actus Beati Francisci et Sociorum Eius*, 9).

Darb' oħra Orlando reġa Itaqqa' ma' Frangisku u shabu meta mar jarahom fuq La Verna. Hemhekk ma ġax biss numru ta' nies mill-kastell ta' Chiusi imma ħadlu wkoll dak kollu li kellhom bżonn ġħall-ħajja ta' kuljum. Filwaqt li Frangisku rringrazzjah u bierku, talbu biex jagħmillu ċella żgħira ġdejn is-siġra tal-fagu. Orlando minnufiħ ordna lin-nies tiegħu biex jgħamlu ġħaliex. Wara li Frangisku għamilhom priedka, Orlando qallu biex jekk ikollu bżonn xi haġa jista jitlobha meta jrid (ara Fior FSF 1645).

L-istorja tgħidilna li Frangisku mar bosta drabi f' dan il-post. Imma zġur il-ġrajja l-aktar importanti seħħet meta, fl-14 ta' Settembru 1224, huwa rċieva l-pjaġi mqaddsa. Qabel ma telaq minn hemm, bierek ukoll lil dik il-muntanja.

Illum fil-Kappella tar-Relikwi, li tinsab fil-Bażilika prinċipali, hemm xi ogħġetti li Frangisku kien juža meta kien ikun mistieden għand il-Messere.

Il-Knisja ta' S. Marija tal-Anġli, li nbiet fl-1216-1218, fuq xewqa ta' Frangisku, li fiha ġie midfun messere Orlando. Bħala titular ta' din il-knisja nsibu bassoriliev tat-terracotta, xogħol ta' Andrea della Robbia (1435-1528) u żewġ terracotte bil-kultur, xogħol ta' Giovanni della Robbia, iben Andrea. Il-qanpiena tal-knisja għiet mogħtija minn S. Bonaventura, li kien ġħamel irtir hawn fl-1259.

Fra Rufino minn Assisi (+1278)

Fra Rufino twieled Assisi minn Scipione, hu Favarone, missier S. Klara. Fil-fatt kien wieħed mill-aktar nies nobbli t'assisi. Meta Frangisku tkellem fuq il-kwalitajiet u l-virtuijet li għandu jkollu l-veru patri Minuri, huwa qal: ‘it-talb mimli virtu u bla ma jaqta’ ta’ fra Rufino, li kien dejjem jitlob mingħajr qatt ma jehda; għax kemm jekk ikun rieqed jew jagħmel xi ħażja oħra dejjem kellu moħħu u qalbu magħqudin ħażja waħda ma’ Alla’ (SP 85 {FSF 1532}). L-awtur tal-Fioretti insibu li Rufino kien ‘raġel ġentili ħafna u im-qaddes minn Alla u ikkanonizzat fis-Sema waqt li kien għadu jgħix fid-dinja’ (1 {FSF 1587}).

Fil-fatt fil-Fioretti insibu dawn il-grajjet. L-ewwel grajja x’aktarx li seħħet fl-eremitagg ta’ *Le Carceri*. Huwa kien attakkat mix-xitan billi dāħħallu f’qalbu l-hsieb li hu indannat u dejjem kien qalbu sewda u mnikket. Fuq dan ma qal xejn lil Frangisku. Ruffino prova għebleb dawn it-tentazzjonijiet bit-talb u ċahdiet. Darba ix-xitan deherlu taht xbieha ta’ Kurċifiss biex jaqgħtalu qalbu u biex ma jemminx aktar f’ Frangisku. Imma l-Ispirtu s-Santu jirrivela kollox lil Frangisku, li bghat għalihi permezz ta’ fra Masseo. Ghall-ewwel Ruffino ma riedx imur, imma mbghad mar. Kif wasal, Frangisku qallu b’kolloq ħażja ħażja u Rufino beda jibki u nxtehet iqim lil Frangisku. Fl-ahħar qallu: “Mur, ibni l-ġħażiż aghħmel qrara u tieqafx milli tkompli tgħid bil-qima kollha t-talb li kont imdorri tgħid”. Rufino mar lura fiċ-ċella li kellu fil-bosk u hemm reġa ra l-istess dehra ta’ qabel, li kompliet aktar tqarraq bih. Ruffino wieġbu kif kien qallu Frangisku: “Iftaħ halqek, ha nhammeg fih”. Dak il-hin stess ix-xitan telaq b’qilla u beda jwaqqqa’ tant gebel mill-muntanja Subasio li ikkawża nar tal-biża mal-wied kollu. (Illum wieħed jista’ jara fis-santwarju ta’ *Le Carceri* dak li jsejjah buco del diavolo) Dak il-hoss tant kien qawwi li Frangisku u shabu ħarġu barra mill-post, mistagħġibin. Dak il-hin Rufino reġa’ mar għand Frangisku u dan farrġu, filwaqt li bagħtu lura fiċ-ċella tiegħu. Wara dan Kristu stess deherlu u qallu li minn dak il-mument mhux se jħoss aktar dak id-dwejjaq. Fil-fatt Rufino nbidel f’ bniedem ġdid. Frangisku beda jgħid li Rufino kien ikkanonizzat f’din il-ħajja minn Kristu u basta mhux fil-preżenza tiegħu, ma kienx jaraha bi kbira li jsejjah lu san Rufino, għad li kien għadu jgħix f’ din l-art. (ara 29 {FSF 1615}).

L-ġħar li fih kien jgħix Rufino. Dan jinsab fl-inħawi ta’ *Le Carceri*, Assisi.

Fil-kapitlu 30 il-Fioretti jgħidulna li Rufino ‘kien sar qisu raġel li ma jħoss xejn u kwazi mutu, kien jitkellem biss ffit u , barra minn dan, la kellu l-grazza u lanqas il-heġġa u l-hila li jipprieta’. Għal-hekk Frangisku ikkmandah biex jmur jipprieta f’ Assisi, skont kif inebbhu Alla. Imma Rufino irrifjuta peress li ma kellux dan id-don u ‘kien raġel semplice u bla skola’. Għax ma obdiex mal-ewwel, Frangisku ikkmandah b’ubbidjenza qaddisa biex imur Assisi halli jipprieta fil-knisja għeri kif twieled, libes biss il-ħwnejeg ta’ taħt. Rufino obda u kif tela’ fuq il-pulpu u beda jipprieta, it-tfal u l-irġiel bdew jidku bih. Sadanittant Frangisku beda jċanfar lilu nnifsu dwar dak li għadu kien għamel. Għalhekk huw telaq għeri lejn il-knisja. Ha miegħu li fra Leone biex jżomm it-tonok tagħ-hom. X’hi wasal, in-nies bdew jgħadduhom biż-żmien għax hasbu li kienu tilfu moħħom min-habba l-ħafna penitenza li kienu jgħamlu. Rufino beda jkellimhom dwar il-harba tad-dnub. L-istess għamel Frangisku. Dlonk in-nies bdew jibku biki qawwi u minn dak in-nhar bdew aktar jirrispet-tawhom. Frangisku u shabu, bit-tonka fuqhom, marru lura fil-Porziuncola jfahhru lil Alla (ara {FSF 1616}).

Fatt ieħor li nsibuh fil-Fioretti, jikkonferma li Frangisku kien jqies lil Rufino bħala raġel qaddis. Darba Frangisku kien qiegħed jitkellem fuq Alla ma' shabu, imma Rufino ma kienx hemm, peress li kien qiegħed fil-bosk jikkontempla. F'hin minhom Rufino għadda minn ħdejhom u Frangisku staqsihom dwar liema l-aktar ruh qaddisa li Alla għandu fid-dinja. Huma qalulu li kien hu. Imma Frangisku weġibhom li hu kien l-aktar bniedem imsejken li Alla għandu fid-dinja. “Alla lili irrivelali li r-ruh ta' Rufino hija waħda mill-aktar tliet erwieħ qaddisa li hawn fid-dinja u jiena lest li nsejjha qaddis”. Imma dan il-kliem Frangisku qatt ma qalu quddiem Rufino (ara 31 {FSF 1617}).

Thomas of Eccleston jgħid li Rufino kien ma' Frangisku fuq *La Verna* fl-1224. Rufino kellu x-xorti li jkun fost dawk is-shab li daru b' Frangisku, meta fl-ahħar ta' ħajtu kien marid ħafna. Fil-fatt huwa kien ta' spiss idewwih u darba waqt li kien qiegħed imisslu sidru b'idejh, din żelqet, kf ġie li jiġi, fuq il-kustat u hekk seta' jmiss dik il-gerha. Frangisku ħass wegħha kbira u warrblu idejh, fil-waqt li ghajjat lil Alla biex jaħfifru ara 1C 3, 95 {FSF 286} ; LJS 11,63 {FSF 445} ; *l-Actus Beati Francisci*

Xena mid-dramm ‘Int fejn sejjer?’ ta’ P. Ĝwann Abela O.F.M. jgħid li Rufino kien xhud tal-pjaġi ta’ Frangisku :- meta darba hasilu hwejjgħu ta’ taħt u ra d-demm fuqhom, meta darb’ohra kien qed jagħmel messaġġi b'idejh fuq sider Frangisku u jirmexxilu jmisslu il-ferita tal-kustat imma Frangisku qallu: “Alla jaħfirlek fra Rufino! Għaliex għamiltli hekk?” ; meta biddel it-tonka tiegħu ma’ dik ta’ Frangisku - fejn seta’ jara b’mod ċar dik il-ferita (36 {FSF 1576}), l-istess jingħad fil-Fior {FSF 1667}; LChUmb 2, {FSF 1727}).

L-Actus Beati Francisci jsemmi l-fatt meta Rufino mar jittallab il-ħobż f’ Assisi. Hemm hadlu quddiemu raġel imxajtan, li kien marbut sew u mrażżan minn bosta nies. Riedu jeħdu għand Frangisku, imma malli x-xitan ra lil Rufino, dak ir-raġel kisser il-ktajjen li kellu u ħarab minn hemm. Ir-raġel qal lin-nies: “Dak il-patri fqajjar, ubbidjenti, umli u qaddis, li hu fra Rufino, malli resaq lejja bil-horġa, beda jaħraqni bil-virtu ġiet qaddisin u bit-talb umli tiegħu u minħabba f’hekk jiena ma nistax ngħix f’dan il-bniedem”. Minufi ix-xitan ħareġ u Rufino, flimkien man-nies, bdew jfaħħru lill-Mulej Ĝesu Kristu (35 {FSF 1575}).

Wara l-mewt ta’ Frangisku, Rufino mar jgħix fl-*Le Carceri*. Huwa kiteb, flimkien ma’ fra Leone u fra Angelo, it-tikiriet tagħhom fil-*Leggenda dei Tre Compagni*, flimkien mal-ittra miktuba minn Greccio fil-11 t’Awissu 1246 u l-*Compilatio Assisiensis* fuq talba tal-Ministru General Crescenzo da Iesi, wara li ġie cċelebrat il-Kapitlu Generali ta’ Genova (1244).

Vetrata li turi lil fra Rufino, xogħol ta’ P. A. Farina O.F.M. Din tinsab fis-santwarju frangiskan ta’ Greccio.

Kif kien xieraq il-fdalijiet ta’ fra Rufino illum jinsabu f’niċċa li hemm fil-cripta tal-Bażilika ta’ S. Frangisk gewwa Assisi, eżattament ħdejn l-urna tal-ġebel li fiha tqiegħdu l-fdalijiet ta’ Frangisku.

*****

P. Pietru-Pawl (Joseph) Meilak O.F.M.

**Twelid : 29 ta' Diċembru 1921, Nadur, Ghawdex.
Libes it-tonka Frangiskana : 21 ta' Settembru 1941
L-ewwel weghdiet : 27 ta' Settembru 1942
Professjoni Solenni : 1 ta' Novembru 1945
Ordinazzjoni Saċċerdotali : 11 ta' Ĝunju 1949**

Kien Vigarju Provinċjali, Mastru tan-novizzi u għal tant snin wettaq ħidma missjunarja fl-Australja, fil-Honduras u Gwatemala.

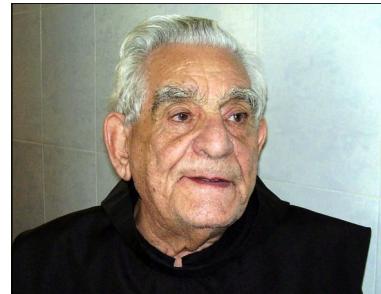
Aġħtih, o Mulej, il-mistrieh ta' dejjem

P. Benjamin (Carmelo) Galea O.F.M.

**Twelid : 16 ta' Settembru 1916, Valletta
Libes it-tonka Fraġiskana : 26 t' Awissu 1932
L-ewwel weghdiet : 27 t' Awissu 1933
Professjoni Solenni : 24 t' Ottubru 1937
Ordinazzjoni saċċerdotali : 18 ta' Mejju 1940**

Kien Definitur Provinċjali, Ekonomu Provinċjali, Gwardjan u fundatur tad-Dar tal-Irtiri Porzjunkola, Baħar iċ-Čagħaq.

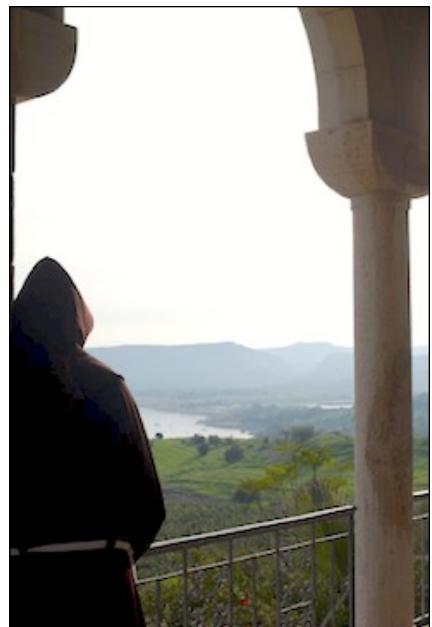

Aġħtih, o Mulej, il-mistrieh ta' dejjem

Pellegrinaġġi ghall-Art Imqaddsa magħna l-Frangiskani

**17 – 25 ta' Lulju
4 - 12 t' Awwissu
4 - 12 ta' Settembru
3 - 13 ta' Novembru (+ Sinaj)**

**Booking :
tel. 21 24 22 54
e-mail : comalt@ofm.org.mt
<http://www.i-tau.org/comalt>**

Il-Brevi Apostoliku maħruġ mill-Papa Piju XII fis-27 ta' Lulju 1956 maqlub għall-Malti mill-Prokuratur Legali, Patri Edward Bugeja O.Carm.

Papa Piju XII
B' tifkira ħejjiena tal-ħażja

Sa minn meta l-Papa Piju IX, li miet qabilna u li b' ferħ niftakruh, kien ħatar u ddikjara lil San Ĝużepp, Għarūs ta' Omm Alla, Patrun tal-Knisja Universali ħażja tal-ġhaġeb kemm xterdet malajr u f' ħafna nhawi fost il-fidili, id-devozzjoni lejn l-istess Patrijarka. Il-Papiet, wara komplew kattruha, u Aħna stess ukoll, biex immorru max-xejriet u r-raġunijiet ta' dan iż-żmien, iddikjarajna lil San Ĝużepp Patrun u Xempju tal-haddiema kollha tad-dinja, bil-festa ffissata ghall-jum tal-1 ta' Mejju. Waslitilna l-aħħar xhieda ta' ferħ kbir tad-devozzjoni lejh, permezz ta' talba magħmula lilna bl-umilta' mill-iben maħbub tallum tal-Ordni tal-Patrijiet Minuri ta' San Frangisk t' Assisi, amministratur tal-Provinċja Ekklesjastika Maltija. Fit-talba tiegħu lilna, huwa ha hsieb juri li l-imħabba lejn l-Għarūs tal-Imqaddsa Verġni Marija kienet ga kibret sewwa fil-gżira magħrufa ta' Malta sa mis-Seklu 13, hekk li hemm twaqqfet Konfraternita' ad unur ta' San Ĝużepp, li mbagħad fis-seklu ta' wara l-Isqof Nikolaus Bonnet ta' l-Ordni Frangiskan waqqafha kanonikament. Din l-Konfraternita' li għadha teżisti, mhux biss theggieg id-devozzjoni lejn l-imsemmi Qaddis fost il-fidili, imma tagħti-hom ukoll ghajjnuna u karita' lil dawk li huma foqra. Il-vara antika kif ukoll meqjuma ta' San Ĝużepp, li l-Kavallieri qalbiena tad-Dar Imqaddsa ta' l-Isptarijiet ta' San Ĝwann ta' Ġerusalem u ta' l-Ordni Militari tal-Qabar Imqaddes tal-Mulej, meta kienu mgieghela jħallu l-gżira ta' Rodi, wara assedju qalil li sofrej fis-sena 1523, haduha Malta, u kienet meqjuma ħafna l-aktar f' xi diżgrazzji pubbliċi. Kif l-insara tal-imghoddi riedu li l-Knisja fejn tinsab il-vara tiġi mżejjna bid-deheb u rham meraviljuż, hekk dawk tallum ġejew minn flushom kuruna tassew prezżjuża u tal-ġhaġeb, fis-sura u bil-ġawhar, biex l-istess vara ta' San Ĝużepp bil-Bambin Ĝesu' tkun tixiż qalha li tħalli l-għażiex. Meta studjajna dan kollu, l-imfahhar Provinċjal ġie għandna b' talba herqana biex fil-preżenza tal-Venerabbli Huna, l-Arcisqof ta' Malta, jogħġobna fit-tieba tagħna nagħtu lill-istess isqof is-setgħa li jikuruna solleġġament din il-vara. U sabiex l-imħabba tal-Maltin lejn il-Patrijarka Ĝużeppi tiżid b' xhieda gdida, kif aħna nixtiequ, hsiebna li tkun ħażja tajba li nilqgħu bil-qalb ix-xewqat tagħhom.

Għaldaqstant b' digriet tal-Kongregazzjoni Mqaddsa tar-Riti, bis-setgħa tagħna Appostolika, qiegħ-din nagħtu s-setgħa lill-istess Arcisqof ta' Malta f' dawk il-partijiet ta' din l-ittra, biex f' jum li jagħzel hu, huwa nnifsu jew permezz ta' haddiehor, wara Quddiesha kantata skond ir-rit u l-formula preskritta, iqiegħed f' Isem u bis-Setgħa Tagħna l-Kuruna tad-Deheb fuq l-Istatwa ta' San Ĝużepp bil-Bambin Ĝesu' ġewwa l-Knisja tar-rahal magħru "Ir-Rabat tal-Imdina, li hija belt f' Malta. Tabilhaqq aħna m' għandniex dubju li dawn is-sollennitajiet qaddisa sejrin ikunu ta' ġid għat-twemmin u ta' profit spiritwali ghall-poplu u fl-istess hin nittamaw li dawk li huma fidili lejn Kristu fl-art kollha ta' Malta jitħegġu dejjem aktar fl-imħabba u l-qima lejn San Ĝużepp, għarūs t' Omm Alla. Kull ma hu kuntrarju għal dan id-digriet, ma jwaqqfa' xejn minn dak li jingħad fi.

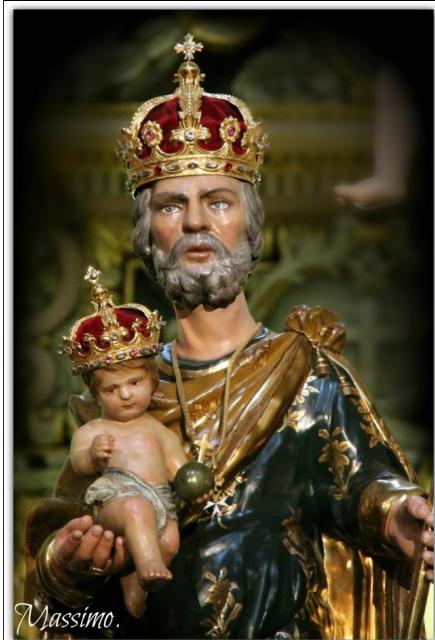
Mogħti minn Castel Gandolfo, taħt is-Sigill tas-Sajjed, fil-jum tas-27 tax-Xahar ta' Lulju, tas-sena 1956, it-tmintax tal-Pontifikat Tagħna.

B' mandat speċjali tas-Santissimu f' isem il-Kardinal ta' l-Affarijiet Pubbliċi tal-Knisja.
(Firma) Gilda Brugnola mill-Brevi Apostoliku.

50 sena ilu

Fl-1 ta' Mejju ta' din is-sena l-Arċikonfraternita' ta' S. Ĝużepp tar-Rabat, flimkien mal-fraternita' tagħna tar-Rabat, qed fakkru l-50 sena mill-inkoronzjoni tal-istatwa tant devota ta' S. Ĝużepp - magħruf bhala 'ix-Xih'. Din l-istatwa, tas-16-il seklu, hija tal-injam u tinsab fuq l-altar maġġur tal-Oratorju ta' S. Ĝużepp, li huwa anness mal-knisja tagħna ta' S. Marija ta' Gesu, ir-Rabat. Minn dejjem in-nies kienet tersaq biex tiftah qalbha ma' S. Ĝużepp, quddiem din l-istatwa. Bosta drabi meta f' Malta kienet tagħmel ftit xita, il-Maltin kienu jersqu bi ħagarhom biex S. Ĝużepp jidhol ghalihom. Tul dan iż-żmien kollu saru bosta pellegrinaġġi b' din l-istatwa biex tinqala' xi grazza. Wara li l-Papa Piju XII ipproklama lil S. Ĝużepp bħala Padrun tal-haddiema u ried li l-1 ta' Mejju jiġi cċelebrat 'Jum il-Haddiem', fl-1 ta' Mejju 1956 fuq il-Fosos tal-Furjana, madwar 40,000 haddiem in-ġabru madwar din l-istatwa, biex jiċċelebraw dan il-jum b'mod religjuż.

Fis-27 ta' Lulju 1956, wara tant talbiet li saru, id-digriet biex isir l-inkoronzjoni ġareg mingħand il-Papa Piju XII mir-residenza ta' Castel Gandolfo. Fis-7 t' Ottubru l-Provinċjal P. Alfons Camilleri qara dan id-digriet quddiem folla kbira ta' nies fil-knisja tagħna tar-Rabat. Imma minħabba xi diffikultajiet li nqalghu, l-istatwa giet ikkurunata nhar l-Erbgha 1 ta' Mejju 1963 fuq il-Fosos tal-Furjana. Hija giet ikkurunata mill-Arcisqof ta' Malta, Mikiel Gonzi u miegħu kellu lill-Isqof Emmanuel Galea, Vigarju Ġenerali, l-Isqof t' Ghawdex Giuseppe Pace, l-Isqof ta' Nicosia (Sqallija) Costantino Trapani O.F.M. Il-Prim Ministru Dr. G. Borg Oliver żamm l-imħadda hamra tal-bellus, li fuqha kien hemm il-kuruna tad-deheb ta' S. Ĝużepp u l-Prim Mhallef Sir A. Mamo żamm l-imħadda iżgħar, li fuqha kien hemm il-kuruna tal-Bambin. Ir-Rettur tal-Arċikonfraternita' kien il-Kav. Alexander de Marchesi Apap Bologna. Il-korteo bl-istatwa wasal ir-Rabat fid-9.00 pm u baqgħu sejrin fil-Kolleġġjata ta' S. Pawl. L-ghada saret it-translazzjoni bl-istatwa għall-knisja tagħna. Il-Pontifikal Solenni tmexxa mill-Arcisqof Gonzi u l-purċissjoni bl-istatwa nkurunata mill-Provinċjal tagħna, P. Akkursju Xerri O.F.M.

AHBARIJET TAL-PROVINČJA TAGHNA

Nhar it-23 ta' Marzu fis-7.30 pm fil-knisja tagħna ta' Tas-Sliema ittellgħu *tableaux* dwar l-ahħar kelmiet ta' Ĝesu mill-abbatini u żgħażagh tal-Parroċċa.

Nhar l-24 ta' Marzu fit-8.00 pm ittella' *pageant* tal-Passjoni fil-miftuh, li beda mill-bitha tal-iskola tas-sorijiet frangiskani u tkompli bit-tislib ta' Ĝesu fil-wesgħa tal-knisja tagħna tal-Ħamrun.

Nhar is-27 ta' Marzu l-Kurċifiss Mirakoluż reġa' gie espost fil-knisja tagħna tal-Belt għal qima ta' kulħadd. Matul il-jum gie cċelebrat bosta quddies u l-ahwa kienu disponibbli ghall-qrar il-jum kollu. Fit-8.00 pm bdiet Via Sagra Nazzjonali, li telqet minn ħdejn il-monument ta' Kristu Re, il-Furjana. Hija kienet immexxija mill-Arċisqof ta' Malta u organizzata mis-Segretarjat Pastorali flimkien mar-Radju RTK. Hekk kif dan il-pellegrinagg wasal fi Triq S. Pawl, gie mahruġ il-Kurċifiss Mirakoluż mill-knisja tagħna, li kien akkumpanjat mill-patrijiet u l-Arcikonfraternita tal-Kurċifiss. It-tmiem sar quddiem il-Konkattidral ta' S. Ģwann.

Matul il-Ġimħa Mqaddsa l-ahwa kollha għamlu ħilithom biex c-ċelebrazzjonijiet liturgiċi jsiru kif jixraq. Bhas-soltu, fil-fraternitajiet tal-Belt Valletta (il-funzjoni tal-Ġimħa l-Kbira u l-purċissjoni ġew trasmessi minn NET TV) u tar-Rabat, il-hidmiet kien aktar, minħabba l-purċissjoni tal-Ġimħa l-Kbira, li jsiru flimkien mal-Arċikonfraternita' tal-Kurċifiss u ta' S. Ġuzepp.

Mill-ħarġa t' April tal-*Fraternitas*, P. Joseph Magro beda s-servizz tiegħu bhala Editur. Nifirħulu u nitolbu għaliex !!!

Fl-4 t' April miet **P. Pietru-Pawl Meilak** fid-Dar tal-Kleru, B'Kara. Agħtih, o Mulej, il-mistrieh ta' dejjem. Il-funeral sarlu l-ghada fil-knisja tagħna tal-Ħamrun. Id-difna saret fiċ-ċimiterju tal-Addolorata. Il-Provinċja rċeviet bosta messaġġi ta' kondoljanzi, speċjalment mill-pajjiżi fejn P. Pietru-Pawl hadem bhala missjunarju.

Nhar is-6 t'April hekk kif il-Provinċjal sar jaf bil-ħatra tal-Ministru General tagħna bhala Segretarju tal-Kongregazzjoni tar-Religiūzi, huwa cempillu biex jawguralu u jweġħdu t-talb tal-ahwa kollha tal-Provinċja tagħna.

Fit-18 t' April miet **P. Benjamin Galea**, l-ixxejh patri tal-Provinċja, fl-Isptar *Mater Dei*, Tal-Qroqq, Msida. Agħtih, o Mulej, il-mistrieh ta' dejjem. Il-funeral sarlu l-ghada fil-knisja tagħna tal-Ħamrun. Id-difna saret fiċ-ċimiterju tal-Addolorata.

Fil-21 t' April miet is-Sur Emmanuel Scicluna, missier ġuuna P. Ray, fl-ghomor ta' 88 sena. Agħtih, o Mulej, il-mistrieh ta' dejjem. Il-funeral sarlu l-ghada fil-knisja tagħna ta' Tas-Sliema.

* * * * *

FESTI**ĠUNJU 2013****BIRTHDAYS**

02. P. Marcellino Micallef
 06. P. Norbert Ellul Vincenti
 13. P. Tonin Vella
 P. Twanny Chircop
 P. Tony Briffa
 P. Anton Farrugia
 24. P. Gwann Azzopardi
 29. P. Pierre J. Farrugia
 30. P. Raymond Camilleri

07. P. Tony Briffa
 08. P. Pierre J. Farrugia
 27. P. Norbert Ellul Vicenti
 Fra Leo M. Ciantar

Xewqat qaddisa !!!!!!!

F' dan ir-ritratt jidhru l-membri tal-Konferenza Ingliza tal-Ordni, li itaqghet bejn it-8 u 12 t' April gewwa d-Dar tal-Irtiri Porzjunkola, flimkien mad-Definitur Ĝenerali tal-lingwa ingliza P. Francis Walter u l-Provinċjal Awstraljan, quddiem il-Kon-Kattidral ta' S. Gwann, il-Belt Vallettta. Jidher ukoll is-Sur John Sare li għamilha ta' gwida. Għal xi laqghat attenda P. Michael Perry, il-Vigarju tal-Ordni. Grazzi mill-qalb lil Provinċjal, P. Richard, il-fraternita ta' Bahar iċ-Ċagħaq u l-istaff kollu tad-Dar tal-Irtiri tal-ġħajnuna kollha li tawhom f'dawk il-jiem.

F' DIN IL-HARġA

Il-fidi f' hajjet Frangisku (8)	2 - 3
8 ta' Mejju 1213	4 - 5
Fra Ruffino	6 - 7
Aħbarijiet	8
Id-digriet ta' Piju XII	9
50 sena ilu	10
Aħbarijiet tal-Provincja	11

OFM - LINK

L-Editur
 P. Alexander Borg O.F.M.
 Patrijiet Frangiskani
 Triq Dun Pawl Vella
 Tas-Sliema SLM 3200
 Tel. 21 33 11 83

ghall-ahħar aggornamenti
<http://ofm.org.mt>
 Grazzi lil P. Joseph Magro O.F.M.